

ДЕВЕТНАДЕСЕТИ

ЛИМЕНТОВИ ЧЕТЕНИЯ

ЗА МЛАДИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ

22 ноември 2018 г.

Софийски университет „Св. Климент Охридски”,

Заседателна зала 2, Ректорат

Резюмета и биографични бележки за авторите

Камелия Христова - За превода на λαβίς с клѣща

Резюме: Докладът има за цел да представи как старогръцката дума λαβίς се е превеждала в старобългарски. Изглежда, че в старобългарски са се използвали две думи - щипъцы и клѣща. В зависимост от това коя старобългарска дума е използвана, се забелязва различие в значението. Клѣща се използва като превод на λαβίς в контекста на събитията по Исая 6:6. Същата дума се използва за назоваване на Богородица. Дадени са някои примери на употреба на думата в подкрепа на това твърдение.

Биографична бележка: Камелия Христова е доктор по старобългарски език. Завършва магистърска програма по старобългаристика и е бакалавър по българска филология в Софийския университет.

Явор Иванов - За един откъс от Диалозите на св. Григорий Велики

Резюме: Св. Григорий бил крайно милосърден към хората, изпаднали в беда. Всеки месец той раздавал помощи, като посещавал болни и сиромаси, а за обгрижването на тези хора, се грижел самият той с най-голямо смирение. Свети Григорий ни е завещал и богато книжовно творчество: тълкования на някои места от Св. Писание, молитви, беседи и диалози за живота и чудесата на италианските светци. Именно заради написаното от него съчинение в диалогична форма, той е известен и като Двоеслов. Св. Григорий е написал и чудното житие на своя съвременник и учител преподобни Бенедикт Нурсийски. Папа Григорий е автор и на окончателното съставяне на литургията на преждеосветените Дарове, която до негово време се извършвала по устно предание. Славянската книжовна традиция разполага с два пълни превода на Диалозите. Отделно има един друг самостоятелен превод на Житието на св. Бенедикт Нурсийски. Частичен превод на Диалозите е запазен и в Сводния патерик.

Биографична бележка: През 2016 г. Явор Иванов завършва румънска филология към Филологическия факултет към СУ „Св. Климент Охридски“. В тази специалност се изграждат и неговите интереси към историческото развитие на езика, старопечатните книги и ръкописите. През 2017 г. Явор завършва и магистърска програма Старобългаристика към катедрата по кирилometодиевистика, където понастоящем е докторант.

Десислава Узунова – Legenda Militarius в южнославянски контекст

Резюме: Докладът ще разгледа литературната история на легендата за войника, който сключи договор с дявола. Текстът е включен като чудо № 23 в цикъла на Агапий Ландос „Чудеса Богородични“ с адаптиран сюжет – за княз Карул, който сключва договор с дявола и след покаянието си е избавен от Богородица. Той става известен на южните славяни чрез направения от Самуил Бакачич превод на цикъла на Ландос. Ще

бъде разгледана функцията на разказа в южнославянски контекст, както и промените, които настъпват в него в преводите на Викентий Ракич (1808 г.) и Йоаким Кърчовски (1817 г.)

Биографична бележка: Десислава Узунова е завършила специалност „Българска филология“ в СУ „Св. Кл. Охридски“. Понастоящем е докторант с направление „Старобългарска литература“. Интересите ѝ са в областта на историята, теорията и социологията на литературата, с акцент върху българското Средновековие.

Мария Вапцарова - Анализ на поучителните слова на Климент Охридски през Петте канона на реториката

Резюме: Докладът представлява опит за прилагане на правилата на Петте канона на реториката, преработени от Квинтилиан, върху поучителните слова на Климент Охридски и по-конкретно Слово за Цветница. От Петте канона е обърнато внимание на три от тях - *elocutio/λέξις* (стилистика), *dispositio/τάξις* (разполагане) и *inventio/εὑρεσις* (намиране), и без *memoria/μνήμη* (памет) и *actio/ὑλόκρισις* (представяне/дикция), защото е трудно са възстановим при липса на каквито и да е било точни данни, освен емпирично от самите слова, какви са били източниците на Климент Охридски, от които е черпил, както и как точно са произнасяни. Интерес буди съпоставката, която показва спазване на правилата на Канона в словото.

Биографична бележка: Редовен докторант по направление „Старобългарска литература“ към катедрата по „Кирилометодиевистика“ в Софийски университет "Св. Климент Охридски" с научен ръководител проф. дфн. Вася Велинова. Бакалавър по „Българска филология“ в Софийски университет „Св. Климент Охридски“, магистър към програма „Древният Египет в Класическата епоха“ към департамент "Средиземноморски и Източни изследвания" в НБУ, магистър по „Старобългаристика“ в катедрата по „Кирилометодиевистика“, Софийски университет "Св. Климент Охридски".

Деница Петрова - Завладяването на Константинопол през 1453 г. според кратките византийски хроники

Резюме: Кратките хроники са продуктивен жанр във византийската литература от IX до XVII в. Един от най-важните моменти, описани в тях, е завладяването на Константинопол през 1453 г. Това събитие, значимо за целия християнски свят, е намерило място в 44 кратки византийски хроники от XV и XVI в. Въпреки това темата за начина, по който падането на града е отразено в текстовете от този жанр, е слабо засегната в науката. Завземането на византийската столица е повратен момент в историята на целия източноправославен свят. Константинопол е център на голям културен ареал. Дори след 1453 г. за пишещите византийци Константинопол е просто „Градът“. В текстовете събитието е отбелязано по различен начин – накратко или с повече детайли, но във всяка хроника проличава отношението на книжовника. Десетилетия след падането на града за всички православни народи неговото превземане бележи края на една епоха.

Биографична бележка: Завърших специалност „История” с бакалавърска специализация „История на Средновековна България” и магистърска програма „Българско Средновековие и Възраждане VII-XIX в.” в Софийския университет „Св. Климент Охридски”. През 2016 г. защитих докторска дисертация в Института за литература при БАН, направление „Стара българска литература”, на тема „История и историческо мислене (историческите съчинения в българската книжнина, XVI-XVIII в.)”.

Христин Лалев - Още веднъж за княз (princeps) Белота и неговото владение в северозападните български земи

Резюме: Докладът има за цел да представи политическата обстановка в северозападните български земи в края на XII и началото на XIII в. и да се потърсят политическите причини за появата на полусамостоятелното владение на княз Белота. Основният акцент е поставен върху обстоятелствата около възникването на владението, което е представено като част от процеса на сепаратизма в балканските територии на Византия.

Биографична бележка: Магистър по история от СУ „Св. Климент Охридски”. Следвал в Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски” в периода 2008-2012 г. и 2012 г. се дипломира като бакалавър по история. След това записва магистърска програма „България и българите VII-XIX в.”, като през 2015 г. защитава магистърска теза и се дипломира като магистър по история. Към настоящия момент е докторант в катедра История на България в Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски”.

Маргарет Поппетрова - Образът на св. Климент Охридски в българската книгоиздателска традиция (края на 30-те – 40-те години на XX век)

Резюме: Докладът представя образа на Св. Климент Охридски в съчинения с популярен, обзореи и научен характер, публикувани в периода от края на 30-те години до 1948 г. Темата е избрана и е актуална по няколко причини. Първата е, че към края на 30-те години в българското обществено пространство съществува един цялостно изграден и фиксиран образ на св. Климент Охридски, с добре аргументирани параметри на личността и дейността му. Втората е, че в периода 1941-1944 г. излизат и публикации, които го представят в изцяло апологетична светлина. Те са резултат от временното присъединяване на Македония към българската държава. Тази линия на представяне на най-изявения ученик на Кирил и Методий се прекъсва с политическата промяна от септември 1944 г, а част от текстовете в които тя присъства са включени в забранителни списъци още през октомври същата година. Като трета причина може да се посочи фактът, че в периода от септември 1944 до пролетта на 1948 г. (когато се ликвидира частното книгоиздаване) в българското обществено пространство се разпространяват тези за Климент Охридски на едни от най-изявените историци и литератори от междувоенния период като Петър Мутафчиев, Иван Пастухов, Иван Дуйчев, Георги Константинов и др.

Биографична бележка: Бакалавър “Минало и съвремие на Югоизточна Европа”- Исторически факултет на СУ “Св. Климент Охридски”; Магистър “Модерна България”-

Исторически факултет на СУ “Св. Климент Охридски”; Докторант - „Съвременна българска история”, Исторически факултет на СУ “Св. Климент Охридски”.

Кристиян Ковачев - Канонът на Йоан Дамаскин и живописата на охридската църква „Св. София”

Резюме: В доклада ще разгледам отношението слово-образ в иконографската програма на охридския храм "Св. София" като акцент ще поставя на едно от редките визуални представяния на текста от втория канон на Йоан Дамаскин на Успение Богородично (познато ни и от "Св. Богородица Левишка", Призрен). Ще бъдат сравнени двете фрески (от Охрид и Призрен), за да се открият разликите между тях, както и разликите между образа в "Св. София" и текста на Дамаскин. Ще бъде направен опит за ситуиране на композицията в даден исторически контекст.

Биографична бележка: Роден съм през 1993 г. в гр. Симитли. От 8 януари 2018 г. съм зачислен за редовен докторант към Катедра „Културология” в ЮЗУ „Неофит Рилски” (докторска програма „Теория и история на културата”). Завърших миналата година магистърската програма „Българско средновековие: държава, общество, култура” на СУ "Св. Климент Охридски". Бакалавърската си степен придобих през 2016 г. в ЮЗУ "Неофит Рилски" (спец. „История”). Имам изкаран стаж в Археологически музей – Гандия (обл. Валенсия, Кралство Испания), Регионален исторически музей-Благоевград и Института за исторически изследвания към БАН. Участвал съм в няколко проекта на СУ „Св. Климент Охридски” и НАИМ на БАН. Участвах в няколко регионални, национални и международни конференции, семинари и експедиции в страната и чужбина (Солун, Брюксел, Берлин, Варшава, Батуми). Имам десетки публикувани статии в различни списания и сборници, включително и в престижното италианско списание “Studi sull’Oriente Cristiano”. Тази година издадох и първата си книга „Между сакралното и профанното: Тросковският манастир”.

Полина Петрова - Двете текстови версии на среднобългарското Учително евангелие

Резюме: Обект на изследване е среднобългарското Учително евангелие, познато в науката като Патриаршески хомилияр от втори тип. Преводът е запазен в многобройни ръкописи (български, руски, сръбски). Пълната ексцерпция на първите 3 слова от представителните кодекси на всички езикови равнища: лексикално, текстологично и морфо-синтактично – и анализът на разночетенията показват, че всички преписи възхождат към един първоначален превод, но се разграничават 2 текстови версии: 1. Зограф 134 и 2. Св.-Троицко Сергиевата лавра 100.

Биографична бележка: Завършва специалност Българска филология през 2016г. във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ със защита на дипломна работа по старобългарски език на тема „Лексикална съпоставка на старобългарския и среднобългарския превод на Слово за Триденното Възкресение Христово от Йоан Златоуст (Към въпроса за историческото развитие на книжовния старобългарски език)“. През 2017г. защитава магистърска теза на тема „Кодикологически и палеографски характеристики на Драгановия миней в контекста на книжнината от XIIIв.“ в Катедрата по

кирилометодиевистика на СУ „Св. Климент Охридски“. От 1. февруари 2018г. е зачислена за редовен докторант по направление „Старобългарски език“ в Катедрата по кирилометодиевистика с научен ръководител проф. д.ф.н. Татяна Славова

Пламена Костова - Основни мотиви в Мъчението на св. Варвара

Резюме: Докладът е посветен на Основните мотиви в Мъчението на св. Варвара. В изложението си съм се спряла на въпроси, свързани с историята на текста както и на някои основните мотиви в агиографските текстове за светицата.

Биографична бележка: Казвам се Пламена Костова. Завърших специалност Българска филология във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“. Дипломната ми работа беше посветена на Житието на св. аморийски мъченици в състава на Супрасълския сборник. Завърших МП Старобългарската в СУ „Св. Климент Охридски“. Магистърската ми теза беше посветена на Мъчението на св. Варвара в южнославянските календарни сборници (Изследване и издание на текста). Интересите ми са в областта на средновековната литература и по-специално в изучаването на агиографията.

Петя Николаева - Образът на цар Давид в агиографията („Житие на цар Давид“)

Резюме: В настоящия доклад се поставя акцент върху родословната и смисловата връзка между цар Давид и Исус от Назарет, както и връзката на Давид с пророчествата за идването на Месията. Докладът разглежда житието на цар Давид като опит за изграждане на портрет на конкретна личност (противоречивата личност на царя, неговата богоизбраност и страданията, през които преминава). Поставя се въпросът за реалното съществуване на цар Давид (като историческа личност) и това как се възприема днес образът му.

Биографична бележка: Казвам се Петя Юриева Николова и съм на 20 години. Живея в град Перник. Студент съм във II-ри курс на специалността Българска филология. Интересите ми са насочени към история на средновековието, средновековната литература, възрожденската литература и др.

София Дачева - Темата за музиката в критическата рецепция на Томас Ман и Херман Хесе в България за периода 1944-2018 г.

Резюме: В доклада ще бъде разгледана кохезивната връзка между различни критически интерпретации на темата за музиката в творчеството на Томас Ман и Херман Хесе в България за периода 1944-2018 г и тяхната пряка или алюзивна релация с естетическата и философска парадигмална структура на анализирания произведения. Целта на изследването е на първо място е да бъде информативно като представи всички критически тълкувания по темата за музиката в творчеството на двамата автори за периода, да анализира резултатите от критическите изследванията и да открие и артикулира интертекстуалните връзки между тях, както и да докаже сугестивното влияние на музикалните мотиви в поетиката на разгледаните творби. За по-голяма яснота изследваните текстове ще бъдат представени в хронологичен ред.

Биографична бележка: Завършила съм ГПЧЕ "Христо Ботев" с немски и английски език, след това Българска филология в ПУ "Паисий Хилендарски". Магистратурата ми е "Актуална българистика", отново в Пловдивския университет с дипломна работа на тема "Символика на жълтия цвят в западната литература от 19-ти - 20-ти век" с научен ръководител проф. дфн КлеоПротохристов. В момента съм докторантка в катедрата по История на литературата и сравнително литературознание в ПУ. Темата на дисертацията ми е "Рецепция на Томас Ман и Херман Хесе в България" с научен ръководител проф. дфн КлеоПротохристов. Във връзка с темата на дисертацията си искам да представя доклада "Темата за музиката в критическата рецепция на Томас Ман и Херман Хесе в България за периода 1944-2018 г."